
Templáři, zednáři a další tajné společnosti v Čechách a ve světě

Před několika lety jsem pro jeden časopis napsal článek o čarodějnických procesech. Zmínil jsem se v něm mimo jiné i o polopravdách a lžích nahromaděných kolem nich – a vzápětí přišel do redakce rozhořčený dopis od jednoho tehdy docela slavného zpěváka a muzikálového autora; jméno není důležité, stačí snad říct, že podle témat, která si vybíral, nejspíš přemýšlel o věcech přece jen trochu víc, než bývá v téhle branži zvykem. Přesto (nebo možná právě proto) s tvrzeními v mém článku velmi temperamentně nesouhlasil. Na to měl samozřejmě právo, současně mě ale obvinil, že jsem členem jakési reakční tajné společnosti, která se snaží uvrhnout svět zpátky do středověku. Dokonce naznačil, že ví, jaké temné síly za mnou stojí.

Doby, kdy takové obvinění mohlo člověku zničit život, naštěstí už minuly a důsledky byly spíš příjemné: pro některé kolegyně jsem se stal zajímavější a někteří nadřízení začali být shovívavější, protože jeden nikdy neví... Důležité je ale něco jiného: přemýšleli jsme pak, jak slavnému čtenáři odpovědět, a ukázalo se, že to vlastně nejde. Když prohlásím, že člen ničeho takového nejsem, stejně mi neuvěří, protože co by to bylo za tajnou společnost, kdyby se její příslušníci po každém čtenářském dopise obratem přiznávali. A když řeknu, že jsem, tak mi neuvěří z úplně stejného důvodu. Otázka členství v tajné společnosti má podstatu logické pastí, z níž není východiska: neexistuje na ni věrohodná odpověď. Tedy pokud bychom nesáhli k útrpnému právu – ale já po návratu středověku opravdu vůbec netoužím.

S psaním knihy o tajných společnostech je to svým způsobem podobné. V podstatě to vypadá jako protimluv, protože pokud jsou opravdu tajné, tak by nemělo být o čem psát. A pokud je o čem psát, tak tedy vlastně asi zas tak moc tajné nebudou. Už klasik ale řekl, že šedivá je každá teo-

rie, zatímco strom života se zelená – a ani s tajnými společnostmi to není tak jednoduché. Některé věci jsou viditelné jen z určitého úhlu pohledu, jindy objekty zdánlivě neviditelné vrhají stín, zanechávají obraz v zrcadle nebo se projevují jinak než svým obrazem. Černou díru ve vesmíru také vidět nemůžete, a přece tam nepochybně je a přibližovat se k ní je dost nezdravé. Otázku, jak konkrétně by takový spolek mohl fungovat, si necháme do poslední kapitoly knihy.

Musíme také vzít v úvahu, že není tajná společnost jako tajná společnost. Možná existují takové, které jsou skutečně po všech stránkách tajné, ale o těch se z logiky věcí opravdu nikdy nedovíme. Alespoň pokud se na jejich straně něco nepokazí. Existenci dalších naznačují legendy, jindy jim mohou být přičítány některé děje, ale jakékoliv důkazy chybí. Což je třeba případ rosenkruciánů (nemyslím tím jejich moderní derivát, který se k tomuto mýtu odkazuje a na němž toho ve skutečnosti moc záhadného není).

Pak jsou společnosti, které zpočátku tajné být neměly, ale okolnosti je donutily zmizet v podzemí. Existují, nebo ne? Ať už je to jakkoliv, jejich stín po nich zůstal. Mnozí z toho podezřívají templáře, jimž věnujeme velkou část této knihy. A další věří, že se přeměnili v zednáře, které tu pochopitelně také nemůžeme vynechat.

Společnosti, které jsou dnes obecně označovány jako tajné, by se správně měly nazývat spíš polotajné – mají jakousi veřejnou, obecně viditelnou, nebo dokonce i přístupnou, „profánní“ složku, za ní se ale schovává složka tajná. Ta je buď dostupná jen vyvoleným, nebo dokonce oficiálně vůbec neexistuje, je naprosto nepřiznaná.

V rámci téhle kategorie je ještě jedna, která je ale od předešlých téměř nerozeznatelná: uskupení existující naprosto veřejně, kterým však podezřívavější část veřejnosti přisuzuje tajné aktivity. Jaké? Nebudme malicherní, nejlépe takové, které směřují k ztročení nebo vyhubení lidstva. Nejednou takové legendy slouží jako hromosvod frustrací, na něž lze svést ledacos – od drahých housek až po studená léta a teplé zimy. Což se leckterým politikům nebo režimům velmi hodí, takže přesvědčení o existenci takových spiknutí více či méně zjevně podporují. Takovou roli hromosvodu často hráli či hrají jezuité (nebo katolický klér obecně), ale především „světové židovstvo“ – ruské Protokoly sionských mudrců nebo nacistická ideologie jsou ukázkovým příkladem politického zneužití víry v tajná spiknutí. Její podhoubí je přítomné stále – společně s touhou jednoduchých lidí po jedno-

duchých odpovědích ho živí nepřístupnost takových uskupení pro běžného smrtelníka a společenská poptávka po hromosvodech tohoto ražení. Takže by nemělo překvapit, že k vybudění do nebezpečných forem dochází v obdobích nestability, nejistoty a krizí (nejen ekonomických) a že dnes ke „světovému židovstvu“, „židozедnářům“ nebo „reakčnímu kléru“ přibyl ještě spolek Bilderberg, ilumináti, NWO atd. Ani tyhle fenomény v knize pochopitelně nemůžeme vynechat. Kolik z nich je pravda a kolik výmysl?

Nakonec tu jsou společnosti, které si sice „tajné“ říkají, ale ve skutečnosti toho na nich zas tak moc tajného není. Na prvním místě to jsou tajné služby států. O jejich existenci asi nikdo soudný nepochybuje, ovšem odlišit, co skutečně mají na svědomí a co jsou jen pověsti (nebo cílené dezinformace), je pro normálního smrtelníka prakticky nemožné. V této roli vystupuje zejména americká CIA a ruská FSB, přímá nástupkyně neblaze proslulé KGB (zajímavé je, že spiklenecký folklór taktně mlčí o čínských tajných službách). Podobně fungují některé politické strany a hnutí, především ty na radikálních okrajích politického spektra – také mívají neveřejné složky určené pro špinavou práci.

A vynechat nemůžeme ani nejrůznější sekty a obskurní spolky romantiků a frustrovaných jedinců, kteří se v běžném životě nechytají. Můžeme se jim posmívat, nelze však přehlédnout, že podstatná část spikleneckých teorií o tajných organizacích ve skutečnosti pochází právě z těchto kruhů.

Proč tedy vlastně téma tajných společností tolik lidí vzrušuje a přitahuje?

Myšlenka existence tajných společností nejčastěji vychází z představy, že tu je někdo, kdo řídí lidskou historii jakýmsi neveřejnými prostředky („tahá za nitky“). Podezřelých je hodně a konspiračních teorií na toto téma ještě víc – ale přiznejme si pravdu: náš chaotický svět moc nevypadá na to, že by ho někdo řídil. I když co kdyby...

Konspirační teorie ohledně tajných společností ovládajících planetu nejčastěji představují odvrácenou tvář černého světa za křivým zrcadlem: vidí je jako spolky darebáků upsaných dáblu moci, které mohou za všechno špatné od ukřižování Ježíše Krista přes Hirošimu až po plesnivou zeleninu v supermarketech. I v tomto případě ale platí to, co jsme konstatovali v předchozím odstavci: nic tomu nenasvědčuje – svět je příliš homogenní směsí dobra a zla, než aby se dal vykládat jako výsledek působení významné negativní entity.

Temné konspirační teorie obvykle bývají spíš odrazem stavu duše jejich zastánců. Přesto (nebo právě proto) jsou realitou, klamem, který pouhou

svou existencí zhmotňuje sám sebe. Nacismus přímo vystavený na víře v židovské spiknutí názorně předvedl, že spiklenecké teorie představují společenskou sílu, která dokáže bořit civilizaci – nezávisle na tom, jestli tajné společnosti a jejich spiknutí existují, nebo ne. A současné internetové diskuse naznačují, že se to může kdykoliv opakovat.

Nakonec je tu představa tajné společnosti jako spolku zasvěcenců či mudrců ochraňujících a uchovávajících informace, které nepatří do rukou veřejnosti. Informace, které by mohly být zneužity, ale současně jsou natolik cenné, že nesmějí být zapomenuty. Je snadné si představit, že tak fungovaly už rodové linie pravěkých šamanů, společenstva obsluhující pravěké observatoře nebo metalurgické provozy, chrámová kolegia kněží ve starověku nebo bratrstva stavitelů katedrál ve středověku. Odtud už není daleko k myšlence, že někteří z nich odhalili nebo jinak získali přístup k tajemstvím ještě hlubším, a proto se ponořili do ještě hlubší ilegality. I takové společnosti teoreticky mohou skrytě ovlivňovat dějiny, ale není to jejich hlavním účelem. Smyslem je uchovat informace jen pro vyvolené. Nebo do doby, kdy pro ně společnost bude zralá. Nejde ani vyloučit, že postupně dospěly ke snaze společnost k této zralosti nenápadně postrkávat. A v krajním případě i diskrétně zasahovat, pokud hrozí nebezpečí, že z této cesty zabloudí příliš daleko.

Pohádky?

Možná, protože – jak jsme si řekli na začátku – už ze své podstaty často nejdou potvrdit ani vyvrátit. Ale vyprávět si je můžeme. Je jenom na čtenáři, jak si to přebere.

A ještě malá organizační poznámka na závěr. Kolem tajných společností se pohybovala řada významných nebo zajímavých osobností, a ne o všech je možné se rozepisovat přímo v textu, aniž by to vyprávění neodvedlo příliš daleko od vlastního tématu. Proto jsou ty nejpozoruhodnější přiblíženy v přílohách na konci knihy, zejména ve Slovníku. Totéž platí i o některých méně známých termínech z oblasti hermetismu, o historických událostech a dalších pojmech: aby výklad nezatěžoval vyprávění, a přesto kniha umožnila hloubavějším čtenářům dovědět se víc, je zčásti odsunut do přehledně uspořádaných příloh. Chronologická příloha pak čtenáři umožňuje zařadit si události významné z hlediska existence tajných společností v časových souvislostech.